

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a játékok biztonságáról

COM(2008) 9 végleges – 2008/0018 (COD)

(2009/C 77/02)

2008. március 17-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a játékok biztonságáról

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2008. július 15-én elfogadta véleményét. (Előadó: Jorge PEGADO LIZ.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. szeptember 17–18-án tartott, 447. plenáris ülésén (a szeptember 18-i ülésnapon) 49 szavazattal 1 ellenében, 8 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottságnak a játékbiztonságról szóló irányelv felülvizsgálatára irányuló kezdeményezését, bár erre meglehetősen későn került sor, és a javaslat nem tűnik elég ambiciózusnak.

1.2 Az EGSZB megjegyzi, hogy a javaslat alapját képező hatásvizsgálatot 2004-ben végezték el, így az nem vette figyelembe az összes, az EU-hoz azóta csatlakozott országot.

1.3 Tekintettel arra, hogy a legutóbbi (2007-es) RAPEX-jelentés szerint egyre nő a játékokhoz kapcsolódó riasztások száma, az EGSZB meglepődve veszi tudomásul, hogy a hatásvizsgálat nem meggyőző, nem csupán a jelenlegi irányelv és a gyerekek játékokhoz kapcsolódó balesetei közötti kapcsolat tekintetében, hanem azért sem, mert beismerten hiányosak azok az ismeretek, amelyekkel meg lehetne határozni, hogy a jelenlegi javaslat miként befolyásolná a jövőben a játékok okozta balesetek számát – holott ez lenne a szóban forgó irányelv legfőbb kérdése és megalkotásának alapvető indoka.

1.4 Mivel az Európai Bizottság elismeri, hogy az EU-ban nincsenek megbízható és hiteles statisztikák a játékok okozta balesetekről, az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság az illetékes tagállami hatóságokkal együttműködve hozza létre az ilyen balesetekre vonatkozó statisztikai adatok megfelelő rendszerét, amely legyen legalább olyan átfogó, mint néhány más jogrendszerben jelenleg működő rendszer, valamint – a balesetek megelőzése érdekében – hozzáférhető a termelési és a marketinglánc összes szereplője számára ⁽¹⁾.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat jogi alapja inkább a Szerződés 153., és nem a 95. cikke kellene, hogy legyen, hiszen a legfontosabb kérdés – a gyermekek hatékony védelme – elsőbbséget élvez a határokon átnyúló játékkereskedelem egyszerű megkönnyítése előtt.

1.6 Az EGSZB ezenkívül úgy gondolja, hogy az új jogalkotási javaslat alkalmazási körének és természetének fényében, illetve a jelenlegi irányelvnek az egyes tagállamokban történő végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatokra tekintettel, és mivel a teljes harmonizáció megközelítését fogadták el, a legmegfelelőbb jogi eszköz nem az irányelv, hanem a rendelet lenne.

1.7 Az EGSZB értékeli a javaslat technikailag és jogilag koherens és jól szerkesztett formáját, és általánosságban egyetért annak innovatív intézkedéseivel, köztük:

- a játékok „tágabb” definíciójával és a gyermekek viselkedését szem előtt tartó, előrelátható felhasználás koncepciójával,
- a tagállami felügyeleti intézkedések megerősítésével,
- megfelelő megelőzési és tájékoztatási szabályok (figyelmeztetések és jelek) bevezetésével a játékbiztonság területén.

1.8 Az EGSZB ugyanakkor sajnálkozását fejezi ki amiatt, hogy számos kulcsfontosságú elem nem került bele, vagy nem megfelelően került bele a javaslatba. Ezek a következők:

- a) az elővigyázatosság elvének egyértelmű betartása;
- b) a játékokkal kapcsolatba kerülő gyermekek gondozásáért felelős személyek szigorúbb képzése és oktatása;
- c) bizonyos, eddig kétértelmű vagy pontatlan fogalmak – például a játék fogalma vagy a sérülések mértékének fogalma – egyértelművé tétele;
- d) az importőrök és a hivatalos képviselők gyártóktól eltérő kezelése, a játékkeresztési és -értékesítési lánc szereplői felelősségének megszüntetése az okozott kárért fizetendő kártérítéssel kapcsolatban;
- e) a kkv-khoz nem igazodó megfelelőségértékelési eljárás.

⁽¹⁾ National Electronic Injury Surveillance System (NEISS), melyet a Fogyasztói Termékbiztonsági Tanács (Consumer Product Safety Commission – CPSC) kezel az Egyesült Államokban.

1.9 Az EGSZB ezért határozottan sürgeti az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül javaslatának jelenlegi formáját, hogy az hitelesebb eszköz legyen a játékokat használó gyermekek hatékony védelme és biztonsága terén.

1.10 Az EGSZB felkéri az EP-t és a Tanácsot, hogy fogadja el az alábbiakban ismertetendő javaslatokat és ajánlásokat, és építse be őket az új irányelv elfogadásához vezető jogalkotási eljárásba.

2. Bevezetés: a javaslat összefoglalása

2.1 Az Európai Bizottság először az 1970-es években jelentette be szándékát, hogy jogalkotási lépéseket tesz a játékbiztonság területén, több javaslatot is előterjesztve, melyeket később a politikai konszenzus hiánya miatt kénytelen volt visszavonni. Később a Tanács fogyasztóvédelemről és biztonságról szóló, 1986. június 23-i állásfoglalása ⁽²⁾ nyomán elfogadott új bizottsági javaslat mutatott rá általánosabban a játékokra vonatkozó definíciók, a gyártási szabványok, a főbb biztonsági előírások, a piacra bocsátási feltételek, illetve a gyermekek általi kockázatmentes használatra vonatkozó garanciák európai szintű harmonizálásának szükségességére.

2.2 Az 1988. május 3-i, 88/378/EK irányelv ⁽³⁾ egyike az olyan jogalkotási kezdeményezéseknek, amelyek a műszaki harmonizációnak és a szabványosításnak az 1985. május 7-i tanácsi állásfoglalásban ⁽⁴⁾ meghatározott új megközelítési elvein alapulnak.

2.3 Az EGSZB annak idején kötelező véleményt adott ki az irányelvjavaslatról ⁽⁵⁾, melyben üdvözölte annak tartalmát, sajnálatosnak vélte azonban a kidolgozásához szükséges hosszú időt, és – azokból az alapelvekből kiindulva, hogy minden játéknak megbízhatónak kell lennie, és hogy a gyermekek a veszélyekkel szembeni sebezhetőségük miatt különös védelemre szorulnak – hangsúlyozta, hogy a játékok biztonságának kérdését a termékfelelősségről szóló irányelv ⁽⁶⁾ tágabb kérdéskörének részeként kell tárgyalni.

2.4 Időközben az 1988-as irányelvhez számos kiigazítás ⁽⁷⁾ jelent meg, illetve jelentősebb módosítások tárgya is lett az 1993. július 22-i 93/68/EGK irányelvnek ⁽⁸⁾, illetve az irányelv végrehajtásáról kiadott bizottsági közleménynek ⁽⁹⁾ köszönhetően.

2.5 1992-ben és 2001-ben két irányelv került elfogadásra, illetve közzétételre az általános termékbiztonságról, amelyek általános szinten kiterjedtek a játékbiztonságra is ⁽¹⁰⁾ – ezek közül az utóbbi kiemelt jelentőséget tulajdonított „a Szerződésen – különösen a közegészségügyet érintő 152. cikkben és a fogyasztóvédelmet érintő 153. cikkben – végrehajtott változtatásoknak, és az elővigyázatosság elvének”.

2.6 Húsz évvel az 1988-as irányelv közzététele után az Európai Bizottság most új irányelvet terjeszt elő a kérdéses tárgyban, felismerve, hogy a hatályban lévő szabályozás időközben elavulttá vált; hogy az abban alkalmazott hatókört és koncepciókat világosabbá kell tenni, és összhangba kell hozni a jelenlegi körülményekkel; hogy sürgősen biztosítani kell a rendelkezések összhangját a termékek forgalmazására vonatkozó, közelmúltban előterjesztett általános keretszabályozással ⁽¹¹⁾; illetve mindenekelőtt, hogy súlyos hiányosságok és egyenetlenségek mutatkoztak a különböző tagállamokban az irányelv átültetése, illetve végrehajtása tekintetében az alkalmazási területtel kapcsolatban, és hogy e kérdést meg kell oldani.

2.7 A mostani javaslat a három fő technikai tanulmányon alapul, amelyeket szerves részeként kell tekinteni. Ebből kettő az egyes veszélyesnek tartott anyagok játékgyártás során való felhasználására vonatkozó előírásokat tartalmazza; a harmadik egy általános hatástanulmány, melynek zárójelentése 2004-ben készült el.

2.8 Röviden összefoglalva az Európai Bizottság a javaslattal a következő célkitűzésekre törekszik:

- A) Fokozott biztonsági előírások, amelyben különös hangsúlyt kapnak a következők:
- a) a vegyi anyagok felhasználása;
 - b) a fogyasztóknak és felhasználóknak szóló figyelmeztetések és tájékoztatás;
 - c) a fulladás és a légutak elzáródásának veszélye;
 - d) az élelmiszerekben található játékok;
 - e) az általános biztonsági követelmények meghatározása.
- B) Az irányelv hatékonyabb és koherensebb érvényesítése, többek között a következők révén:
- a) a tagállami piacfelügyeleti intézkedések megerősítése;

⁽²⁾ HL C 167., 1986.7.5., 1. o.

⁽³⁾ HL L 187., 1988.7.16., 1. o.; EGSZB-velemény: HL C 232., 1987.8.31., 22. o.

⁽⁴⁾ HL C 136., 1985.6.4., 1. o.

⁽⁵⁾ COM(1986) 541 végleges (HL C 282., 1986.11.8., 4. o.).

⁽⁶⁾ CES 638/87. sz. vélemény, előadó: Alma WILLIAMS (HL C 232., 1987.8.31., 22. o.).

⁽⁷⁾ HL L 281., 1988.10.14., 55. o.; HL L 37., 1991.2.9., 42. o.

⁽⁸⁾ HL L 220., 1993.8.30., 1. o.; EGSZB-velemény: HL C 14., 1992.1.20., 15. o. és HL C 129., 1993.5.10., 3. o.

⁽⁹⁾ HL C 297., 2003.12.9., 18. o.

⁽¹⁰⁾ 1992. június 29-i 92/59/EGK irányelv (HL L 228., 1992.8.11., 24. o. – EGSZB vélemény: HL C 75., 1990.3.26., 1. o.), illetve 2001. december 3-i 2001/95/EK irányelv (HL L 11., 2002.1.15., 4. o.); az EGSZB az utóbbi irányelvre irányuló COM(2000) 139 végleges javaslatról elfogadta a 2000. szeptember 20-i CES 1008/2000. sz. véleményt, előadó: Alma WILLIAMS (HL C 367., 2000.12.20., 34. o.). Korábban saját kezdeményezésű véleményt is kiadott ugyanerről a tárgyról, amelyet Alma Williams szövegezett meg, és az EGSZB 1999. december 8-án fogadott el (CES 1131/99 – HL C 51., 2000.2.23., 67. o.).

⁽¹¹⁾ COM(2007) 36, 37 illetve 53 végleges javaslatsomag, 2007. február 14., EGSZB-velemények: INT/352/353/354 (CESE 1693/2007, 2007. december 13., előadó: Antonello PEZZINI).

- b) a műszaki dokumentációban feltüntetett vegyi anyagokkal kapcsolatos tájékoztatás;
 - c) a CE-jelölés és elhelyezése;
 - d) biztonsági felmérés.
- C) A termékek forgalomba hozatalára vonatkozó általános jogi kerethez történő illeszkedés
- D) Az irányelv alkalmazási körének és fogalmainak tisztázása.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság kezdeményezését, bár meglehetősen későn került rá sor, tekintve, hogy a felülvizsgált irányelv több mint 20 éves, és időközben a játékok előállítási és forgalmazási paraméterei és módszerei alapvető változásokon mentek át, akár csak természetes felhasználók ízlése és szokásai. Az EGSZB továbbá úgy véli, hogy a jelen javaslatnak ambiciózusabbnak kellene lennie célkitűzéseiben, és rendelkezéseinek figyelembe kellene vennie a közelmúltban napvilágra került esetek által felvetett aggodalmakat, amelyek nemcsak a fogyasztóvédelem kérdésében illetékes európai biztos részéről váltottak ki kemény hangú nyilatkozatokat és állásfoglalásokat, hanem a 2007. szeptemberi EP-állásfoglalásban is tükröződnek⁽¹²⁾, amellyel az EGSZB teljesen egyetért. Éppen ezért sajnálatos, hogy az EGSZB-vel folytatott megbeszéléseket az előkészületekben közvetlenül részt nem vevő Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság nem kísérte figyelemmel.

3.2 Az EGSZB meglepetéssel tapasztalja, hogy a hatáértékelés, amelyre a vizsgált javaslat alapul, több mint négyéves, és nem terjed ki az összes tagállamban tapasztalható helyzetre. Nem világos továbbá az sem, milyen módon vették figyelembe a fogyasztók, illetve családok képviselőit, illetve milyen mértékben vonták be őket a javaslat előkészítésébe.

3.3 Ami az Európai Bizottságnak az irányelv alkalmazása terén tapasztalható állítólagos hiányosságokkal kapcsolatos kritikáit illeti, az EGSZB meglepve veszi tudomásul, hogy e kritikákat nem kísérik az Európai Bizottság által kidolgozott kezdeményezések a közösségi jognak való megfelelés biztosítása érdekében.

3.4 Az EGSZB nehezen érti, hogy az Európai Bizottság rendelkezésére álló statisztikai adatok közismert hiányának, illetve hibáinak ismeretében hogyan lehetséges megfelelő következtetésekre jutni akár a megváltoztatandó állapotokról, akár a javasolt intézkedések hatékonyságáról. Azt azonban tudjuk, hogy az európai játékpiacon – amely 2002-ben kiskereskedelmi

árakon 17,3 milliárd EUR forgalmat bonyolított le, és több mint 9 milliárd EUR importot produkált – virágzó ágazat, mintegy 2 000 vállalattal, leginkább kkv-kkal, és több mint 100 000 embert foglalkoztat közvetlenül⁽¹³⁾.

3.5 Az EGSZB szerint a szóban forgó javaslat természete megköveteli, hogy nemcsak a 95. cikket, hanem szükségszerűen a 153. cikket is jogalaprak tekintsük, amennyiben a javaslat hatálya nemcsak a belső piac kiteljesítéséhez kapcsolódik, hanem elsősorban egy különösen sebezhető fogyasztói kategóriát érint, amely semmiképpen sem sorolható egy kategóriába az „átlagos fogyasztóval”.

3.6 Ezen túlmenően az a tény, hogy a gyermekek a játékok közvetett fogyasztói, amennyiben nem ők vásárolják meg azokat, hanem a szüleik vagy más felnőttek teszik elérhetővé számukra a használatukat, szigorúbb megközelítés alkalmazására kellene, hogy ösztönözze az Európai Bizottságot annak biztosítása érdekében, hogy az érintett fogyasztói csoport tájékoztatásának és nevelésének szükségességét a rendelkezések megszövegezése is megfelelően tükrözze.

3.7 Az EGSZB megérti, hogy az Európai Bizottság a kérdésben a teljes harmonizációt választotta, de ismételt hangot ad meggyőződésének, amely szerint a hasonló esetekben minden tekintetben előnyösebb az irányelv helyett a rendelet jogi eszközt választani, a jogbiztonság nyilvánvaló előnyeivel együtt, és a késői vagy tökéletlen átültetés, illetve az ebből adódó egyenlőtlenségek kockázatai nélkül, utalva a jelenlegi irányelvvvel⁽¹⁴⁾ kapcsolatos, az Európai Bizottság által is elismert problémákra.

3.8 A kérdés természetére, a tudomány és a technika folyamatosan változó „jelenlegi állására” és az alkalmi balesetek lehetőségére való tekintettel – amint a Mattel-, illetve Fisher Price-ügy korábban megmutatták –, valamint a játékokhoz kapcsolódó riasztások számának aggasztó növekedése miatt (a legutóbbi, 2007-es éves RAPEX-jelentés azt mutatja, hogy messze ebből az ágazatból érkezett a legtöbb bejelentés – 31 %) ⁽¹⁵⁾, remélhető lett volna, hogy a javaslat levonja az események – különösen a piacfelügyeleti rendszer kudarcának – összes tanulságát, kivitelezhetőbb és végrehajthatóbb irányelvet alkotva, amely egy biztonságosabb játékpiachoz vezethetne. Ez azt jelentette volna, hogy kétség felmerülése esetén minden olyan eszköz használatát meg kell tiltani – a megfelelő szintű biztonság eléréseig –, amelyről joggal feltételezhető, hogy a gyermekek kezében játékként akár csak enyhe kockázatot is hordoz, az előreláthatatlan magatartást is szem előtt tartva: ezt az elvárást azonban a javaslat nem teljesítette.

⁽¹³⁾ Az Európai Bizottság honlapjáról származó adatok.

⁽¹⁴⁾ A Tanács 1988. május 3-i, 88/378/EGK irányelve (HL L 187., 1988.7.16., 1. o.). Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy – a jelenlegi javaslattal ellentétben – a kozmetikai termékekről szóló javaslatban (COM(2008) 49 végleges) az Európai Bizottság, nagyon helyesen, az irányelvet rendelettel kívánja helyettesíteni. Szintén hangsúlyozni kell, hogy a reformszereződés szubszidiaritásról szóló jegyzőkönyvének módosítása az irányelvek előnyben részesítésének megszüntetésével további érvet képvisel e megközelítés mellett a jövőben.

⁽¹⁵⁾ A jelentés szerint csak 2007 nyarán több mint 18 millió mágneset tartalmazó és 2 millió ólomtartalmú festékkel kezelt játékot vontak ki a piacról.

⁽¹²⁾ Vö.: Megleva Kuneva európai bizottsági tagnak az EP előtt 2007. szeptember 12-én, a Mattel International alelnökével 2007. szeptember 20-án folytatott megbeszélései, illetve játékvártók – köztük a Hornby, a Lego és a Mattel – küldöttségével 2008. április 8-án rendezett találkozójára során tett kijelentései, valamint a 2007. november 22-i sajtókonferencia. Vö. továbbá: az EP állásfoglalása: P6-TA(2007)0412. sz. dokumentum, 2007. szeptember 26.

3.9 Ami a CE-jelölést illeti, az EGSZB egyszerűen meg szeretné ismétetni a termékek forgalmazásának közös keretszabályozásáról kiadott korábbi véleményében kifejtett álláspontját, vagyis hogy „a CE jelölés hitelességének hiánya az egész rendszer: a piacfelügyeleti hatóságok, a gyártók, a laboratóriumok és hitelesítők, és végső soron az új megközelítésű jogszabályok megfelelése iránti bizalom hiányát jelenti”⁽¹⁶⁾.

A szóban forgó esetben az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy mielőbb harmonizálja a jelen javaslat végleges szövegét a fent említett keretszabályozásra vonatkozóan elfogadott valamennyi jogszabállyal⁽¹⁷⁾.

3.10 Az EGSZB teljes mértékben támogatja az EP azon javaslatát, amely egy – független harmadik felek által odaítélt – európai játékbiztonsági címke bevezetését szorgalmazza, és sajnálattal veszi tudomásul, hogy a javasolt jogszabály nem felelt meg teljes mértékben az EP 2007. szeptemberi állásfoglalásában megfogalmazott összes javaslatnak. Ezenkívül megismétli a kkv-kkal kapcsolatos aggodalmait, nem mintha azok kevésbé biztonságos játékokat állítanának elő, hanem – ahogyan az a fent említett véleményben is áll – a megfelelésértékelési eljárásokban használt intézkedések arányosságára vonatkozóan, különösen a nem tömeggyártott vagy kis mennyiségben gyártott termékek esetében⁽¹⁸⁾.

3.11 Az EGSZB véleménye szerint a játékgyártás során az összes, megfelelő módon potenciálisan veszélyesnek minősített anyagot teljesen ki kellene küszöbölni, egy olyan, a felelős gyártók számára arányosnak, kiegyensúlyozottnak és működőképesnek bizonyuló kereten belül, amely a hatóságok által is alkalmazható.

3.12 Az EGSZB üdvözlözi az Európai Bizottság nemrégiben közzétett határozatát a mágneses játékokról, de meglepve tapasztalja, hogy ezt a kérdést a szóban forgó irányelvjavaslat

⁽¹⁶⁾ 2007. december 13-i, CESE 1693/2007. sz. vélemény, előadó: Antonello Pezzini (INT/352-353-354), 5.2.11. pont, ahol egyértelmű hangsúlyt kap az, hogy:

„a CE-jelölés rangja és jelentősége előmozdításának a legjobb módja, ahogyan a 93/465 tanácsi határozat is meghatározta, a jelölésnek magának a radikális »felrázása«, ami magában foglalja az alábbiakat:

- annak egyértelművé tétele, hogy nem szabad úgy használni vagy tekinteni, mint fogyasztási célú jelölési vagy címkézési rendszert, sem pedig mint független harmadik felek általi minőségi garanciát vagy tanúsítványt, hanem csak mint egy termékkövetelményeknek való megfelelési nyilatkozatot és műszaki dokumentumot, amelyet a gyártó vagy az importőr kötelessége és teljes körű felelőssége bemutatni a hatóságoknak és a fogyasztóknak,
- a megfelelésértékelés különféle eljárásainak ésszerűbbé tétele,
- a CE jelölés jogvédelmének megerősítése azzal, hogy közös védjegyként bejegyzik, ami azt jelenti, hogy a hatóságok gyorsan cselekedhetnek, hogy szigorúan fellépjenek a visszaélésekkel szemben, miközben nyitva marad a lehetőség a kiegészítő nemzeti jelölések alkalmazására,
- a piacfelügyeleti mechanizmusok és a határokon történő vámvizsgálatok megerősítése,
- a gyártók és a fogyasztók képzése arra, hogy vizsgálják meg egy lehetséges önkéntes magatartási kódex létrehozása mellett és ellen szóló érveket; a kódex az európai és nemzeti minőségi jelzések és címkék – önkéntes vagy más módon történő – elterjesztésének hatékonyságáról szólna, továbbá arról, hogy ezek hogyan illeszkednek a CE jelöléshez”.

⁽¹⁷⁾ COM(2007) 36, 37 és 53 végleges, 2007. február 14.

⁽¹⁸⁾ A 16. lábjegyzetben idézett vélemény 5.2.7.1. és 5.2.9. pontja. Lásd még az EGSZB véleményét a kkv-krá vonatkozó politikai intézkedésekről (INT/390) – előadó: Claudio Cappellini, valamint a kozmetikai termékekről szóló véleményét (INT/424) – előadó: Jacek Krawczyk.

nem is érinti. Tekintettel az ilyen típusú játékok jelentette veszély és a hozzájuk kapcsolódó eddigi balesetek komolyságára, az Európai Bizottság reakciója nem tűnik elég erősnek, hiszen csupán felszólítja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak, a maguk választotta módon, a figyelmeztetés elhelyezéséről.

3.13 Az EGSZB úgy gondolja, hogy indokolt volna pontosabban meghatározni a büntetések szintjét, illetve természetét, ahogyan az Európai Bizottság már megtette olyan területeken, ahol a nem megfelelő magatartás okozta károk társadalmi szempontból jóval kisebb mértékűek.

3.14 Általánosságban az EGSZB sajnálkozását fejezi ki amiatt, hogy a lehetőség kihasználatlan maradt, és az európai gyermekek védelmét nem helyezték legalább olyan szintre, mint ahogyan az már – a gyártók kezdeményezésére – néhány tagállamban, illetve más országokban megvalósul. Ezekben az országokban bizonyos típusú játékokat egyszerűen betiltottak, ahogyan az az EP által nemrégiben készített tanulmányban áll⁽¹⁹⁾.

3.15 Az EGSZB tisztában van a játékiparban uralkodó nemzetközi szintű kielezett versennyel. Ezért nyomatékosan kéri az Európai Bizottságot, az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy a jelen irányelv elfogadására irányuló jogalkotási folyamat során a módosító indítványok benyújtásakor legyenek tekintettel az ágazat versenyképességére. A cél nem a játékok biztonságosságának a fogyasztóvédelem – és különösen a gyermekek – rovására történő csökkentése, hanem a nemzetközi kereskedelmi szabályok szigorú betartása annak érdekében, hogy az európai vállalatok azonos feltételek mellett versenyezzenek.

3.16 Végezetül az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy ne feledkezzen meg a játékgyártáshoz kapcsolódó szociális aggodalmakról, különös tekintettel a harmadik országokra, ahol gyermekeket dolgoztatnak embertelen munkakörülmények között hosszú órákon át, nap mint nap mérgező, rendkívül veszélyes termékeket kezelve, és hogy tegye világossá állásfoglalást az ökojátékok, illetve az etikus játékok mellett.

4. Részletes megjegyzések

4.1 1. cikk és I. melléklet – A játéknak nem minősülő termékek listája

Az EGSZB helyesli az Európai Bizottság szándékát, hogy naprakészebb definíciót dolgozzon ki a „játékokra”, amely nem csak játék céljára készült termékekre is alkalmazható.

⁽¹⁹⁾ Study on Safety and Liability Issues Relating to Toys [Tanulmány a játékokkal kapcsolatos biztonság és felelősség kérdéseiről] (PE 393.523), szerzők: Frank Alleweldt – projektvezető, Anna Fielder – fő szerző, Geraint Howells – jogi elemző, Senda Kara, Kristen Schubert és Stephen Locke.

Az EGSZB szeretné ugyanakkor kiemelni, hogy a játékok jelenlegi definíciója nem felel meg a kitűzött célok hatályának, mivel nem csupán nem teszi lehetővé a technológiai piac fejlődésével lépést tartó felülvizsgálatot, hanem ráadásul külön listában sorolja fel azokat a termékeket, amelyek nem esnek az irányelv hatókörébe. E termékek listája – különösen az ünnepeken és rendezvényeken használatos dísz tárgyak, az ékszer-utánzatok, a hegyes végű fegyvereket tartalmazó játékok, az iskolai oktatáshoz vagy egyéb pedagógiai célokra szánt eszközök, illetve a sportfelszerelések esetében – megkérdőjelezhető.

A termékek felhasználóinak védelmére kötött specifikus megállapodások alapja ténylegesen a felhasználói csoport jellegétől, illetve elsősorban sebezhetőségétől függ. A felhasználók nem minden esetben különböztetik meg, hogy egy-egy termék milyen célból kerül hozzájuk – gyakran a gyermekek, a szülők, sőt, akár az adott terméket katalogizáló kereskedők is játékokként tekintenek e termékekre. Az EGSZB éppen ezért nem érti, hogy az iskolában oktatási célokra felhasznált játékok miért nem tartoznak az irányelv hatálya alá, hiszen a felhasználók jellege tekintetében nincs különbség.

Az EGSZB hangsúlyozza, hogy minden olyan felszerelést és terméket, amelyekhez 14 éven aluli kiskorúak hozzáférhetnek, és potenciálisan játékként használhatnak – az elővigyázatosság elvével összhangban – az irányelv védő hatálya alá kell vonni.

Az EGSZB ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül az 1. cikk, illetve a lista meghatározását, hogy ne mondjanak ellent egymásnak.

4.2 2–5. cikk

Az EGSZB alapvetően nem ért egyet a gyártók és az importőrök közötti különbségtétellel, hiszen az általános termékbiztonságról szóló 2001/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv az importőröket a gyártókkal azonos kategóriába sorolja, ha az utóbbiak nem rendelkeznek képviselővel a tagállamokban. A mostani különbségtétel fenntartása nemcsak a felhasználók kártérítési jogának megfelelő biztosítását mulasztja el (mivel a felelősség kizárólag a gyártót terheli), hanem a közösségi jogszabályok megfelelő harmonizálását is, elkerülhetetlenül veszélyeztetve a jogbiztonság elvének érvényesülését.

Az EGSZB ezért úgy véli, hogy a tárgyalt irányelv alkalmazásában a hivatalos képviselőket, illetve (a gyártó hivatalos képviselő hiányában) az importőröket gyártóknak kell tekinteni, ellentétben a jelen irányelv céljával, amely csak abban az esetben sorolja őket azonos kategóriába a gyártókkal, ha a saját nevükben vagy védjegyük alatt hozzák forgalomba az adott játékot, illetve ha a játék természetét befolyásoló változtatást vittek végbe rajta, még akkor is, ha ez nem érinti a gyártási folyamatot.

Az EGSZB ellenzi a felelősség tekintetében e különbségtételt a hivatalos képviselők és a gyártók között. Az EGSZB-t aggodalommal tölti el, hogy e szabály megtartása akadályozhatja a fogyasztók jogainak érvényesülését, különös tekintettel a károk miatti kompenzációhoz való jogra az olyan helyzetekben, amikor a gyártó a tagállamban csak hivatalos képviselővel rendelkezik.

Az EGSZB általánosságban támogatja a jelenleg hatályos irányelv azon rendelkezéseit, amelyek megosztják a felelősséget az értékesítési láncban részt vevő összes szereplő között.

A sérülés fogalmának meghatározásával kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy minden olyan, hosszú távon kialakuló helyzet ide tartozik, amely megerősített balesetek közvetlen következményének tekinthető.

4.3 9. cikk

Az EGSZB üdvözlöi a 9. cikk (2) bekezdésének módosítását, amely szerint a játékok – a gyermekek viselkedését szem előtt tartó – előre látható használatát figyelembe kell venni a játékok kockázatainak értékelésekor (jóllehet megjegyzi, hogy a (16) preambulumbekzdés éppen ellentétesen is értelmezhető).

Az EGSZB szerint ugyanakkor a gyártókra nézve kötelezővé kellene tenni, hogy előre lássák termékeik nem megfelelő, ám a gyermekek szemében vélhetőleg elfogadható felhasználási módjait is. Ráadásul az előre látható használatra vonatkozó kritérium fenntartása megkérdőjelezhető, miközben az indokolás hangsúlyozza, hogy a játékok tervezésekor figyelembe kell venni a gyakran előre megjósolhatatlan gyermeki reakciókat is.

Az EGSZB nem ért egyet a (3) bekezdés megszüvegezésével, mivel a rendelkezés nemcsak cáfolhatatlan feltételezést állít fel, de egyúttal olyan bizonytalan és definiálatlan kritériumokat is bevezet, mint „előre látható” vagy „szokásos”, amelyek végső soron felmentik a gyártót mindenfajta arra vonatkozó kötelezettség alól, hogy tartsa a lépést a szóban forgó területen végzett tudományos és technológiai kísérletekkel, mivel az a tény, hogy a terméke hozzáférhető a piacon, igazolja az általános termékbiztonság teljesülését⁽²⁰⁾.

A termék hibáinak megelőzésére vonatkozó kötelezettség valójában nem ér véget ott, hogy a termék a piacra kerül. A gyártó – vagy helyi képviselője, amennyiben van ilyen – köteles folyamatosan nyomon követni és megfigyelni játékait, hogy a piacra kerüléskor nem ismert vagy meg nem ismerhető hibákat időben felfedezze, a játék elhasználódásából, eltéréséből, anyagának elfáradásából, illetve korai elöregedéséből eredő hibákkal egyetemben.

⁽²⁰⁾ E kérdéssel kapcsolatban ld. az Európai Közösségek Bíróságának 1997. május 29-i ítéletét (C-300/95. sz. ügy, Európai Bírósági Határozatok Tára, 1997, I-02649. o.).

4.4 10. cikk

Az EGSZB üdvözlí az Európai Bizottság arra irányuló törekvését, hogy a figyelmeztetéseket világos, látható és olvasható módon helyezték el az értékesítés helyén, biztosítva, hogy a felhasználók ténylegesen megfelelő tájékoztatást kapjanak. Úgy véli ugyanakkor, hogy ezeket a figyelmeztetéseket nem csupán a csomagoláson, hanem magán a terméken is el kellene helyezni.

Az EGSZB szerint ugyanakkor az értékesítés helyén kihelyezett figyelmeztetéseknél nem csak a felhasználók minimális és maximális életkorára vonatkozó információkat kell tartalmazniuk, hanem egyes játékok esetében jelezniük kell a gyermek megfelelő súlyát, illetve azt a követelményt, hogy a terméket csak felelős felnőtt felügyelete mellett szabad használni.

Az EGSZB hangsúlyozza ezenkívül, hogy a figyelmeztetéseket a felhasználók számára megfelelő nyelvezeten kell megfogalmazni, figyelembe véve különös sérülékenységüket.

Az EGSZB megismétli, hogy támogatni kell a szülők és gyermekfelügyelők számára szervezett képzési kezdeményezéseket, amelyek figyelmeztetik őket a játékok használatához kapcsolódó óvintézkedésekre és kockázatokra. Ugyanakkor az, hogy a gyermekek biztonsága alapvetően a szülők, gyermekfelügyelők, gyermekgondozók, tanárok stb. felelőssége, nem jelenthet ürügyet a gyártók, importőrök és kiskereskedők a játékok tökéletes biztonságosságára vonatkozó felelősségének csökkentésére.

Tekintettel arra, hogy a címkéket gyakran a nemzeti nyelvtől eltérő nyelveken szövegezik meg, az EGSZB szerint a (3) bekezdésnek kötelezővé kellene tennie, hogy a játékok forgalmazásának helyén a tagállam hivatalos nyelvén is ki kelljen függeszteni a figyelmeztetéseket és biztonsági előírásokat, a jelenleg biztosított egyszerű lehetőség helyett.

4.5 12. és 26. cikk

Jóllehet elfogadja a megfelelőség vélelmezésének szükségességét, az EGSZB úgy érzi, hogy jobban megfelel a „tudomány és a technika jelenlegi állásának”, ha sérüléssel járó balesetek esetén megfordítjuk a bizonyítást terhét.

4.6 17. cikk

Az EGSZB kiemeli az Európai Bizottság döntését, amely megköveteli a gyártóktól, hogy végezzenek elemzést a játék használatából eredő kockázatokról, ahelyett hogy csak a használatban már eleve benne rejlő kockázatok elemzését írják elő. Az EGSZB ugyanakkor úgy véli, hogy ennek az elemzésnek ki kellene terjednie a játék teljes életciklusára, a sérülések előfordulásától függetlenül, ezzel elkerülve az olyan helyzeteket, mint amilyen a Mattel-ügyben előadódott.

4.7 18. cikk

Az EGSZB szerint a megfelelőségértékelési eljárást valamennyi játékkategóriára alkalmazni kellene, s nem csupán a (3) bekezdésben felsorolt esetekre, biztosítva az egységes kritériumok alkalmazását, és bevezetve egy európai biztonsági címkét, az EP javaslatával ⁽²¹⁾ összhangban.

Ezen túlmenően mivel olyan technikai területről van szó, amelyen hiányoznak a specifikus gyakorlati ismeretek, illetve a termék használatából adódó balesetek statisztikái, az EGSZB hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottságnak a jelen javaslatban ki kell domborítania az elővigyázatossági elvet, pontosan ugyanúgy, ahogy az élelmiszerbiztonságról szóló, 2000. januári fehér könyv ⁽²²⁾ tette.

4.8 II. melléklet – Különleges biztonsági követelmények

I – Fizikai és mechanikai tulajdonságok

Az EGSZB szerint a 4. pont harmadik bekezdésének hatályát ki kellene terjeszteni a 60 hónapnál fiatalabb gyermekekre is, mivel ebben a korban még elképzelhető, hogy a gyermekek megfelelő óvatosság és elővigyázatosság nélkül használják a játékokat, a szájukba véve azokat, még ha a tervezéskor a gyártónak ez nem is állt szándékában.

Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy a következő aspektusokat nem vették figyelembe:

- a termékek csomagolását, különös tekintettel arra a megoldásra, amikor a terméket műanyag zacskóba csomagolják,
- egyes játékkatrészek kilazulásának lehetőségét, melyeket így a kisgyermekek lenyelhetnek,
- a játékok eltörés esetén szerzett tulajdonságait.

III – Kémiai tulajdonságok

Az EGSZB jóllehet üdvözlí a javasolt változtatásokat, fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy az elővigyázatosság elvét a kémiai tulajdonságokra vonatkozóan azonnali hatállyal érvényesíteni kell, mivel az Egészségügyi Világszervezet tanulmányai kimutatták, hogy a gyermekek e termékeknek való kitettsége olyan krónikus betegségeket okozhat, amelyek hatása a gyermek 3 éves kora után is fennmarad.

⁽²¹⁾ Az EP 2007.9.19-i állásfoglalása a veszélyes játékokról (P6-TA(2007) 0412. sz. dokumentum).

⁽²²⁾ COM(1999) 719 végleges, 2000. január 12.

Az EGSZB ezért kiemeli, hogy az összes CMR-anyag használatát – ideértve a 3. kategóriába tartozókat is, feltéve, hogy ezeket megfelelő módon potenciálisan veszélyes anyagoknak minősítették – meg kell tiltani, nemcsak magának a terméknek a tervezése során, hanem a belső alkotóelemek anyagára vonatkozóan is, a kozmetikai termékekről szóló irányelvvel összhangban. Ezenkívül figyelmeztetni kívánja az Európai Bizottságot arra, hogy túlzott engedékenységet tanúsít nem csupán a kioldódási értékekkel, hanem a hormonháztartást felborító, és így a gyermek normális fejlődését esetleg akadályozó anyagokkal kapcsolatban is.

Az allergén anyagok használatával kapcsolatban az EGSZB azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy tiltsa meg az illat- és ízanyagok használatát, mivel ezek nemcsak allergén anyagokat tartalmazhatnak – amelyeket egyszerűen be kellene tiltani –, hanem más olyan anyagokat is, amelyek közvetlen hatással vannak a gyermekek immunrendszerére.

Tekintettel a végrehajthatóságra és figyelembe véve, hogy a játék-
ipar szerkezetére a kkv-k magas aránya jellemző, nemkülönben azt hogy az irányelv – különösképpen a kémiai tulajdonságok területén – alapvető változásokat vezet be, az EGSZB ötéves átmeneti időszakot tartana kívánatosnak.

Végül az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy biztosítani kell jelen javaslat kompatibilitását az egészségbiztonsági szabá-

lyokkal, különös tekintettel a 3 évnél fiatalabb gyermekek játékaikhoz használt anyagokra. Ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a játékok tervezése során kizárólag azokat az anyagokat engedélyezze, amelyek az élelmiszerekkel közvetlen kapcsolatba kerülő termékek esetében engedélyezettek.

IV – Elektromos tulajdonságok

Az EGSZB szerint a mellékletnek specifikus szabályokat kellene tartalmaznia az elemek használatát igénylő játékokra vonatkozóan, különös tekintettel a higanyt tartalmazó elemekre.

4.9 V. melléklet – Figyelmeztetések

Az EGSZB szerint specifikus figyelmeztetések volnának szükségesek bizonyos fizikai vagy szellemi fogyatékosággal rendelkező gyermekek esetében, hogy a szülők vagy gondozók előre tisztában lehessenek a játék használatából eredő kockázatokkal.

Ami az élelmiszerekben található játékokat illeti, az EGSZB szerint specifikus jelzést kellene alkalmazni – látható és letörölhetetlen módon elhelyezve –, hogy az adott élelmiszer játékot tartalmaz, és ennek a csomagolástól függetlenül láthatónak kell lennie.

Kelt Brüsszelben, 2008. szeptember 18-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS
